

University of Groningen

Perspectief op de toekomst

Plantenberg, Manon; Deen, Jeanine; Visser, Saskia

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2007

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Plantenberg, M., Deen, J., & Visser, S. (2007). *Perspectief op de toekomst*. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Samenvatting

Het project Perspectief is een initiatief van Vluchtelingenwerk provincie Groningen in samenwerking met andere organisaties dat zich richt op Alleenstaande Minderjarige Asielzoekers (AMA's) rond de 18 jaar. Voor deze jonge groep asielzoekers geldt dat hun leefgeld vanaf het 18^e levensjaar wordt stopgezet, waarna ze terug moeten naar het land van herkomst als ze niet in het bezit zijn van een verblijfsvergunning. Het project Perspectief probeert AMA's te begeleiden bij het verkrijgen van een verblijfsvergunning of de terugkeer naar land van herkomst om te voorkomen dat ze in Nederland in de illegaliteit belanden. Het project Perspectief zoals uitgevoerd in Utrecht toont aan dat het percentage van AMA's dat in de illegaliteit belandt van 98% (zonder begeleiding) naar 5% teruggebracht kan worden.

Binnen het project Perspectief voeren medewerkers van Vluchtelingenwerk Groningen verschillende gesprekken, de zogenaamde perspectiefgesprekken. Dit zijn uiterst complexe communicatieve situaties, waarin rekening gehouden moet worden met tal van factoren. Er is in kaart gebracht welke factoren dit precies betreft, vervolgens is door een kwalitatieve analyse van de gesprekken onderzocht hoe deze factoren concreet tot uiting komen in het gesprek. Daarbij is gekeken naar de opbouw van de perspectiefgesprekken, de communicatieproblemen die optreden ten gevolge van de taalbarrière, het vóórkomen van een onverschillige houding van de AMA en de manier waarop de hulpverlener het vertrouwen van de AMA tracht te winnen. Het doel van het gehele onderzoek is om adviezen te geven op welke manier de perspectiefgesprekken geoptimaliseerd kunnen worden.

Ten eerste kunnen we stellen dat perspectiefgesprekken gevoerd worden in een institutionele setting. Dit leidt tot het gebruik van jargon en een asymmetrische verhouding tussen de gespreksdeelnemers; de hulpverlener bepaalt de opbouw van het gesprek en de onderwerpen die besproken worden. Dit bemoeilijkt het begrip van de AMA tijdens de gesprekken. Het is de verwachting dat wanneer de AMA meer inzicht krijgt in de opbouw van het perspectiefgesprek, zijn/haar begrip en inbreng zullen verbeteren.

Een tweede factor die van groot belang is in de perspectiefgesprekken is de interculturele communicatie en de belemmerende rol van de taalbarrière. Er blijkt duidelijk dat uitspraak, interpretatie en woordenschat problemen opleveren voor de AMA's. Daarin zijn wel individuele verschillen waar te nemen in de hoeveelheid problemen. Voor alle AMA's geldt dat vooral juridisch en institutioneel jargon en plotselinge veranderingen van onderwerp problematisch zijn. Bovendien geven niet alle AMA's door culturele verschillen duidelijk aan dat ze iets niet begrijpen. De hulpverlener moet daarom gespitst zijn op interpretatieproblemen en proberen zijn/haar taalgebruik zoveel mogelijk aan te passen op de AMA.

Een derde factor die van invloed is op de perspectiefgesprekken is de houding die de AMA vertoont. De situatie waarin deze AMA's zich bevinden kan aanleiding geven tot het ervaren van gevoelens van 'reactance' (tegenreactie). Deze gevoelens kunnen zich manifesteren in verschillende vormen van gedrag. Door Vluchtelingenwerk is aangegeven dat er regelmatig sprake is van nonchalant gedrag en/of een nonchalante houding tegenover zijn/haar eigen procedurele en/of persoonlijke situatie. In een van de zeven geanalyseerde gesprekken is deze tegenreactie duidelijk waar te nemen in het verbale en non-verbale gedrag van de AMA. Het lijkt erop dat de hulpverlener reageert op dit gedrag door minder te investeren in het vertrouwen winnen van de AMA. Maar er is meer onderzoek geboden om dit gedrag, de reactie daarop en de effectiviteit van reacties in kaart te brengen.

Ten slotte is gekeken op welke manier de hulpverlener het vertrouwen wint van de AMA's om uiteindelijk de doelen van het project Perspectief te kunnen bereiken. De hulpverlener van Vluchtelingenwerk maakt daarvoor gebruik van het aanbieden van hand- en spandiensten in de vorm van financiële, juridische en psychische steun. Deze diensten worden in alle gevallen geaccepteerd door de AMA's en blijken daarmee een goede methode om vertrouwen te winnen. Op deze manier wordt er tevens een binding gecreëerd tussen AMA's en VWpG waardoor het risico dat de AMA ongemerkt in de illegaliteit verdwijnt kleiner wordt. Daarnaast bleek uit de analyse dat de hulpverlener gebruik maakt van spottende humor tijdens de gesprekken. Humor kan een goed middel zijn om de sfeer tijdens het gesprek positief te beïnvloeden en vertrouwen te winnen. Uit de analyse blijkt dat de AMA's niet reageren op deze humor en het waarschijnlijk niet begrijpen. In dat geval is het gebruik van humor niet effectief en kan het zelfs verwarrend werken.

